

תִּלְמָא טָבָא דְלֹא אִיהוּ קְשׁוּט. כִּלְא בְּגִין לְאַסְטָאָה
 לִיה מִהֵוּא אֲרַח קְשׁוּט. בִּינּוּ דְאִיהוּ אֲסִי אֲזַרְחִיה
 מֵאֲרַח קְשׁוּט, מְסַאֲבִין לִיה. דְּכָל מָאן דְּאִתִּי
 לְאִתְדַכָּאָה, מְדַכָּאִין לִיה. וּמָאן דְּאִתִּי לְאִסְתַּאֲבָא,
 מְסַאֲבִין לִיה. וְהָא וּדְאִי אֶתְמַר חֲבִי.

יִתְבוּ עַד דְּסָלִיק צַפְרָא, אָמַר רַבִּי יוֹסִי, וּדְאִי לָא
 נִזְכַּר שְׁמִיה דְּיוֹסֵף בְּאִינוּן דְּגָלִים. דְּכִתְיב,
 דְּגָל מַחְנֵה אֶפְרַיִם, וְלֹא כְּתִיב דְּגָל מַחְנֵה יוֹסֵף. (במדבר ב)
 בְּגִין דְּאִתְגָּאִי עַל אַחֵי, וְהָא אֶתְמַר.

אָמַר הֵהוּא יוֹדְאִי, וּדְאִי שְׂמַעְנָא דְּיוֹסֵף אִיהוּ
 בְּעֵלְמָא דְּדַכּוּרָא, וְכִלְהוּ שְׂבָטִין בְּעֵלְמָא
 דְּנוֹקְבָא אִינוּן. וְעַל דָּא לָא אֶתְכִלִּיל יוֹסֵף עִמָּהוּן,
 בְּגִין דְּאִיהוּ בְּעֵלְמָא דְּדַכּוּרָא עִמָּהוּן (נ"א ל"ג עמ'הו').

מַה כְּתִיב, כָּלְנוּ בְּנֵי אִישׁ אֶחָד נָחְנוּ. נָחְנוּ, אֲנַחְנוּ

לשון הקודש

חלום טוב שאינו אמת, הכל בדי
 להסתותו מאותה דרך האמת. בין
 שהוא הסיט את דרכו מדרך האמת,
 מטמאים אותו. שכל מי שבא להטהר -
 מטהרים אותו, ומי שבא להטמא -
 מטמאים אותו. הנה ודאי כך נתבאר.
 יִשְׁבוּ עַד שְׁעֵלָה הַבְּקָר. אָמַר רַבִּי יוֹסִי,
 וּדְאִי לָא זָכַר שְׁמוֹ שֶׁל יוֹסֵף בְּאוֹתָם
 דְּגָלִים, שְׂכֵתוּב (במדבר ב) דְּגָל מַחְנֵה
 אֶפְרַיִם, וְלֹא כְּתוּב דְּגָל מַחְנֵה יוֹסֵף,
 מִשּׁוּם שְׁהִתְגָּאָה עַל אַחֵי, וְהִנֵּה נִתְבָּאֵר.
 אָמַר אוֹתוֹ הִיהוּדִי, וּדְאִי שְׂמַעְתִּי, שְׂיוֹסֵף
 הוּא בְּעוֹלָם הַזְּכָר, וְכָל הַשְּׂבָטִים הֵם
 בְּעוֹלָם הַנְּקֵבָה, וְעַל כֵּן לָא נִכְלָל יוֹסֵף
 עִמָּהֶם, מִשּׁוּם שֶׁהוּא בְּעוֹלָם הַזְּכָר עִמָּהֶם.
 מַה כְּתוּב? כָּלְנוּ בְּנֵי אִישׁ אֶחָד נָחְנוּ.

מִיבְעֵי לִיהּ. אַמַּאי חָסֵר א'. אֵלָּא, בְּגִין דְּרִזָּא דְּבְרִית
 לָא אֲשַׁתְּכַח עִמָּהוֹן, אֲסַתְּלַק מִתַּמָּן א'. דְּהָא א'
 דְּכוּרָא אִיהוּ. וְעַל דָּא ב' אִיהִי נּוֹקְבָא, א' דְּכוּרָא.
 וּבְגִין דָּא אֲסַתְּלַק א' מִתַּמָּן, וְאֲשַׁתְּאָרוּ אֵינוֹן נּוֹקְבֵי
 לְגַבֵּי שְׂכִינְתָא.

וּלְבַתָּר אָמְרוּ, בְּנִים אֲנַחְנוּ, אַתּוּסְפָּ א'. אָמְרוּ וְלָא
 יָדְעֵי מַה קָּאָמְרוּ. בְּגִין דְּיוֹסְפָּ אֲשַׁתְּכַח תַּמָּן,
 וְאֲשַׁלִּימוּ מְלָה, וְאָמְרוּ אֲנַחְנוּ. מְנַלְן, דְּכַתִּיב וַיֹּאמְרוּ
 שְׁנַיִם עֶשֶׂר עֶבְדֵיךָ אֲחִים אֲנַחְנוּ, וַיֹּסֶף אִיהוּ
 בְּחוּשְׁבָנָא, כִּד עָאֵל בְּחוּשְׁבָנָא, אָמְרוּ אֲנַחְנוּ. וְכִד לָא
 עָאֵל בְּחוּשְׁבָנָא, אָמְרוּ נַחְנוּ.

אָמַר רַבִּי יוֹסֵי, כָּל הָיִי מַלְיוֹן דְּקָאָמְרוּן הַבָּא, קְדָשָׁא
 בְּרִידָּ הוּא אַתְרָעֵי בְּחוּ, דְּהָא שְׂכִינְתָא (דף ר ע"ב)
 לָא אַעֲדֵי מִהַבָּא. בְּדַכְתִּיב, (מלאכי ג) אִזְ נְדַבְרוּ יְרֵאֵי יי

לשון הקודש

נִמְצָא שָׁם, וְהַשְׁלִימוּ הַדְּבָר וְאָמְרוּ אֲנַחְנוּ.
 מִנֵּין לָנוּ? שְׂכַתּוּב וַיֹּאמְרוּ שְׁנַיִהֶם עֶשֶׂר
 עֶבְדֵיךָ אֲחִים אֲנַחְנוּ. וַיֹּסֶף הוּא בְּחוּשְׁבוֹן.
 כְּשֶׁנִּכְנַס בְּחוּשְׁבוֹן, אָמְרוּ אֲנַחְנוּ. וְכִשְׁלָא
 נִכְנַס בְּחוּשְׁבוֹן, אָמְרוּ נַחְנוּ.

אָמַר רַבִּי יוֹסֵי, כָּל הַדְּבָרִים הַלְלוּ
 שְׁאֲמַרְנוּ כָּאן, הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא הַתְּרַעָה
 בְּהֵם, שְׁתֵּרֵי הַשְּׂכִינָה לָא זֹוּה מִכָּאן,

נַחְנוּ? אַחְנוּ הִיָּה צְרִידָּ לְכַתְּבֵי! לְמַה חָסֵר
 א'? אֵלָּא מִשּׁוּם שְׁסוּד הַבְּרִית לָא נִמְצָא
 עִמָּם. הַסְּתַלַּק מִשָּׁם א', שְׁתֵּרֵי א' הוּא
 זָכָר. וְעַל כֵּן ב' הִיָּא נְקֻבָּה, א' זָכָר. וּמִשּׁוּם
 כִּד א' הַסְּתַלַּק מִשָּׁם, וְנִשְׁאָרוּ אוֹתָן
 נְקֻבוֹת אֲעָל הַשְּׂכִינָה.

אַחַר כִּד אָמְרוּ בְּנִים אֲנַחְנוּ. נּוֹסְפָּה א'.
 אָמְרוּ וְלָא יָדְעוּ מַה אָמְרוּ, מִשּׁוּם שְׁיוֹסְפָּ

איש אל רעהו ויקשב יי וישמע ויכתב ספר זכרון
לפניו ליראי יי ולחושבי שמו:

ויאסוף אותם אל משמר שלשת ימים. אמר רבי
אלעזר, הני תלת יומין אמאי. אלא הני

תלת יומין, לקביל תלת יומין דשכם. דכתיב, (בראשית
לד) ויהי ביום השלישי בהיותם פואבים.

תא חזי, מה כתיב ביה, ויאמר אליהם יוסף ביום
השלישי זאת עשו וחיו. לאחזאה דלא עבד

איהו, כמה דאינון עבדו בשכם. דגרמו לאנשי שכם
לקבלא עליהו האי זאת, רזא דברית. ולבתר דעבדו

קיימא דא, קטילו לון, ולא אשתאר מנהון חד.
ואיהו מה כתיב, זאת עשו וחיו. מאי טעמא, בגין

דאת האלהים אני ירא, נטיר קיימא. וכל גלגולא
דא לא הוה אלא בגיניה דבנימין:

לשון הקודש

לכתוב (מלאכי א) אז נדברו יראי ה' איש אל
רעהו ויקשב ה' וישמע ויכתב ספר זכרון
לפניו ליראי ה' ולחושבי שמו.
ויאסוף אתם אל משמר שלשת ימים.
אמר רבי אלעזר, שלשת הימים הללו
למה? אלא שלשת הימים הללו בנגד
שלשת הימים של שכם, שכתוב (בראשית
לד) ויהי ביום השלישי בהיותם פואבים.
בא ראה מה כתוב בו, ויאמר אלהים
יוסף ביום השלישי זאת עשו וחיו.

להראות שהוא לא עשה כמו שהם עשו
בשכם, שגרמו לאנשי שכם לקבל
עליהם את זאת, סוד הברית, ואחר
שעשו הברית הזו, הרגו אותם, ולא
נשאר מהם אחד. והוא מה כתוב? זאת
עשו וחיו. מה הפעם? משום שאת
האלהים אני ירא, שמר הברית. וכל
הגלגול הזה לא היה אלא בשביל
בנימין.

וַיֹּאמְרוּ אִישׁ אֶל אָחִיו אָבֵל אֲשֵׁמִים אֲנַחְנוּ עַל
 אָחִינוּ וְגו'. וַיֹּאמְרוּ אִישׁ אֶל אָחִיו, דָּא
 שְׂמַעוֹן וְלוֹי, כְּמַה דְּהָהּ בְּקַדְמֵיתָא. דְּכַתִּיב, (בראשית לו)
 וַיֹּאמְרוּ אִישׁ אֶל אָחִיו הִנֵּה בְעַל הַחַלּוּמוֹת הַלְּזָה בָא.
 מַה לְּהַלְן שְׂמַעוֹן וְלוֹי, אוֹף הָבֵא שְׂמַעוֹן וְלוֹי.

תָּא חַיִּי, מָאן אִישׁ וּמָאן אָחִיו. אֵלֵא אִישׁ, דָּא
 שְׂמַעוֹן, כְּתִיב הָבֵא אִישׁ, וְכַתִּיב הָתֵם (במדבר כה)
 וְהִנֵּה אִישׁ מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל בָּא. מַה לְּהַלְן מִשְׂמַעוֹן, אוֹף
 הָבֵא נְמִי שְׂמַעוֹן. וּבְגִין דְּאֶהְדֵּר בְּתִשׁוּבָה, בְּכַה
 וְאֶתְנַחֵם עַל דָּא. וְאָמַר לְלוֹי, אָבֵל אֲשֵׁמִים אֲנַחְנוּ.
 עַל דָּא אֶתְבְּנֵי מִזְלִיָּה שׁוֹר, כְּגִוּוֹנָא דְּמִזְלִיָּה דִּיּוֹסָף
 שׁוֹר. דְּכַתִּיב, (דברים לג) כְּבוֹר שׁוֹרוֹ הָדָר לוֹ, וּמִזְלִיָּה
 דְּשְׂמַעוֹן שׁוֹר אִיהוּ.

וְעַל דָּא, וַיִּקַּח מֵאֲתָם אֶת שְׂמַעוֹן, בְּגִין דְּלֵא יִקְטְרוּ

לשון הקודש

(במדבר כה) וְהִנֵּה אִישׁ מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל בָּא. מַה
 לְהַלְן מִשְׂמַעוֹן – אָף כָּאן גַּם שְׂמַעוֹן.
 וּמִשׁוּם שְׁחֹר בְּתִשׁוּבָה, בְּכַה וְהֶתְנַחֵם
 עַל זֶה, וְאָמַר לְלוֹי אָבֵל אֲשֵׁמִים אֲנַחְנוּ.
 עַל כֵּן נִבְנָה מִזְלוֹ שׁוֹר, כְּמוֹ שְׂמִנְלוֹ שֶׁל
 יוֹסֵף שׁוֹר, שְׂכַתוֹב (דברים לג) כְּבוֹר שׁוֹרוֹ
 הָדָר לוֹ. וּמִזְלוֹ שֶׁל שְׂמַעוֹן הוּא שׁוֹר.
 וְעַל כֵּן וַיִּקַּח מֵאֲתָם אֶת שְׂמַעוֹן, כְּדִי

וַיֹּאמְרוּ אִישׁ אֶל אָחִיו אָבֵל אֲשֵׁמִים
 אֲנַחְנוּ עַל אָחִינוּ וְגו'. וַיֹּאמְרוּ אִישׁ אֶל
 אָחִיו – זֶה שְׂמַעוֹן וְלוֹי, כְּמוֹ שְׂהָיָה
 בְּרֵאשׁוֹנָה שְׂכַתוֹב (שם לו) וַיֹּאמְרוּ אִישׁ אֶל
 אָחִיו הִנֵּה בְעַל הַחַלּוּמוֹת הַלְּזָה בָא. מַה
 לְהַלְן שְׂמַעוֹן וְלוֹי – אָף כָּאן שְׂמַעוֹן וְלוֹי.
 בָּא רָאָה, מִי אִישׁ וּמִי אָחִיו? אֵלֵא אִישׁ
 זֶה שְׂמַעוֹן. כְּתוּב כָּאן אִישׁ, וְכַתוּב שָׁם

בְּהִדְיָה דְלֵוִי. בְּגִין דְשִׁמְעוֹן וְלֵוִי, כִּד מִתְחַבְּרָן תְּרֻוּיָהוּ
 יְכַלִּי לְקַטְרָגָא: וַיֵּאסֹר אוֹתוֹ לְעֵינֵיהֶם, הָא אוֹקְמוּתָהּ,
 לְעֵינֵיהֶם אָסְרוּ. וּלְבַתֵּר דְנִפְקוּ הָוָה מֵאֲכִיל לֵיהּ,
 וּמִשְׁקֵי לֵיהּ.

וְאִי תִימָא דְרַעוּתָא דְיוֹסֵף אִיהוּ, בְּגִין דְכְּתִיב, (משלי)
 אִם רָעַב שׁוֹנֵאֲדָה הָאֲכִילָהּ לֶחֶם וְאִם צָמָא
 הִשְׁקָהּ מַיִם. אִי הָכִי, יוֹסֵף דְאִיהוּ זַכָּאָהּ, הֵיכִי עָבִיד
 הָכִי. דְהָא פְתִיב, (משלי כה) כִּי גִחְלִים אֶתָּה חוֹתָה עַל
 רֵאשׁוֹ וַיֵּי יִשְׁלָם לָךְ.

אֶלְא, חֵם וְשָׁלוֹם דְיוֹסֵף לְהָכִי הוּא דְחַיִּישׁ. אֶלְא
 כְּבַר נֶשׁ לְאַחֵוּי, הָכִי נָמִי הָוָה עָבִיד. וְאַתְנַהֲגוּ
 עֲמִיהּ בְּאַחֲוָהּ, וְלֹא בְגִוּוֹנָא אַחְרָא. וְלֹא עֲמִיהּ
 בְּלַחְזוּדוּי, אֶלְא עִם כָּל אַחֵוּי. כְּמָה דְכְּתִיב, וַיַּצֵּו יוֹסֵף
 וַיְמַלְאוּ אֶת כְּלֵיהֶם בָּר וּלְהָשִׁיב בְּסַפֵּיהֶם אִישׁ אֶל

לשון הקודש

יוסף שהוא צדיק איך עשה כך, שהרי
 כתוב (שם) כי גחלים אתה חתה על ראשו
 ויהי ישלם לך?

אלא חם וחלילה שיוסף לכך הוא חשש,
 אלא באדם לאחיו כך גם היה עושה,
 התנהג עמו באהבה ולא בעזרה אחרת,
 ולא עמו בלבדו, אלא עם כל אחיו, כמו
 שכתוב ויצו יוסף וימלאו את כליהם בר

שלא יקטרג עם לוי, משום ששמעון ולוי,
 כששניהם מתחברים, יכולים לקטרג.
 ויאסר אתו לעיניהם. הנה פרישה,
 לעיניהם אסרו, ואחר שיצאו היה מאכיל
 אותו ומשקה אותו.

ואם תאמר שהוא רצונו של יוסף, משום
 שכתוב (משלי כה) אם רעב שונאך האכילהו
 לחם ואם צמא השקהו מים. אם כך,

שָׁקוּ וְלִתֵּת לָהֶם צֶדֶה לְדַרְךְ וַיַּעַשׂ לָהֶם כֵּן, בְּגִין
לְאַנְהֵגָא עִמְהוֹן בְּאַחֲוָה.

רַבִּי יוֹסִי פִתַּח וְאָמַר, (נחום א) אִם שְׁלָמִים וְכֵן רַבִּים
וְכֵן נִגְזְזוּ וְעָבַר וְעִנְתָּךְ לֹא אֶעֱנֶד עוֹד, הֲאִי קָרָא
אוֹקְמוּתָּהּ. דְּכִד עֲמָא כְּלָהוּ אִית בְּהוּ שְׁלָם, וְלֹא אִית
בְּהוּ מְאִרִי דְכָבוּ. קְדָשָׁא בְרוּךְ הוּא חַיִּים עֲלֵייהוּ,
וְדִינָא לֹא שְׁלֵטָא בְּהוּ. וְאִף עַל גַּב דְּכְלָהוּ פְלָחִי
לְכוּכְבִּים וּמְזֻלוֹת, וְאִינוּן בְּשָׁלָם, דִּינָא לֹא שְׁלֵיט
עֲלֵייהוּ, וְאוֹקְמוּתָּהּ. דְּכִתִּיב, (הושע ד) חֲבוֹר עֲצָבִים אֲפָרִים
הִנַּח לוֹ.

וְכֵן נִגְזְזוּ וְעָבַר, מָאִי וְכֵן נִגְזְזוּ, וְנִגְזְזוּ מִיבְעֵי לִיהּ.
אֲלֵא, דָּא הוּא רִישָׁא דְקָרָא דְאִיהוּ שְׁלָם, אוֹף
הָבָא שְׁלָם. וּמָאִי אִיהוּ, דָּא צְדָקָה. בְּגִין דְּצְדָקָה דָּא
הוּא שְׁלוֹם, וּמָאִן דְּאִסְגִּי בְּצְדָקָה, אִסְגִּי שְׁלָם לְעִילָא,
וְאִסְגִּי שְׁלָם לְתַתָּא. וּבְגִין כֵּךְ וְכֵן נִגְזְזוּ וְעָבַר, דְּנִגְזְזוּ!

לשון הקודש

שולט פהם. ואף על גב שכלם עובדים
לכווכבים ומזלות והם בשלום – הדין לא
שולט עליהם, ובארוה שפנתוב (הושע ד)
חבור עצבים אפרים הניח לו.

וכן נגזזו ועבר, מה זה וכן נגזזו? הנה
צריך להיות ונגזזו! אלא זהו ראש הפסוק
שהוא שלום, אף כאן שלום, ומי הוא?
זהו צדקה. משום שצדקה זהו שלום, ומי

ולחשיב בספיהם איש אל שקו ולתת
להם צדה לדרכך ויעש להם כן, כדי
להתנהג עמם באחווה.

רבי יוסי פתח ואמר, (נחום א) אם שלמים
וכן רבים וכן נגזזו ועבר וענתך לא אענד
עוד. הפסוק הזה בארוה, שבאשר העם
בכלם יש שלום ואין בהם בעלי שנאה,
הקדוש ברוך הוא חס עליהם, והדין לא

מְמוֹנְהוֹן בְּצַדִּיקָה. וְעָבַר, וְעָבְרוּ מִיְבֵעֵי לֵיהּ, מָאִי
וְעָבַר. אֵלָּא דָּא הוּא דִּינָא דְרוּגְזָא, כְּמָה דְאֵתְ אָמַר,
(ישעיה כו) עַד יַעֲבַר זַעַם, עָבַר דִּינָא מִעֲלֵיהוּ.

דְּבַר אַחַר, כֹּה אָמַר יי אִם שְׁלָמִים, אֵלִין יִשְׂרָאֵל.
דְּקֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יְתֵב לִזְוֵן בְּרִית קַיִמָּא
לְנִטְרָא לֵיהּ תְּדִיר, וְלִמְהַיּוּ בֵּיהּ פֵּר נָשׁ שְׁלָיִם בְּכָל
כְּטָרִין לְעִילָא וְתַתָּא. וְאִי לָא נָטִיר לֵיהּ פֵּר נָשׁ תְּדִיר,
הָא אִיהוּ פָּנִים, פָּנִים בְּכֻלָּא. מְנַלְן, דְּכִתְיֹב, (בראשית יז)
הִתְהַלַּךְ לְפָנַי וְהָיָה תָמִים. מָאִי תָמִים, שְׁלָיִם. דְּעַד
לָא אֶתְקַיִם בֵּיהּ בְּרִית, אִיהוּ פָּנִים.

וּבְגִין כֵּן, אִם שְׁלָמִים וְכֵן רַבִּים. אִם שְׁלָמִים דְּנִטְרִי
כְּקוּדָא דָּא, לְמַהַיּוּ שְׁלִימִין, דְּלֹא יְהוֹן פְּגִימִין,
וְכֵן רַבִּים, יִפְשׁוּן (דף ר א ע"א) וְיִסְגּוּן בֵּיהּ. בְּגִין דְּנִשְׁמַתִּין
לָא נִפְקִי לְעֵלְמָא, אֵלָּא בְּהַאי בְּרִית. וְכֵן נְגוּזוּ, הַאי

לשון הקודש

וְשִׁחָאָדָם וְהָיָה בּוֹ שְׁלָם בְּכָל הַצְּדָדִים,
לְמַעַלָּה וּלְמַטָּה. וְאִם אֵין הָאָדָם שׁוֹמֵר
אוֹתוֹ תְּמִיד, הָרִי הוּא פְּגוּם, פְּגוּם בְּכָל.
מִנְיָן לְנוּ? שְׁכִתּוּב (בראשית יז) הִתְהַלַּךְ לְפָנַי
וְהָיָה תָמִים. מַה זֶה תָמִים? שְׁלָם. שְׁעַד
שְׁלָא הִתְקַיְמָה בּוֹ בְּרִית, הוּא פְּגוּם.

וּמִשׁוּם כֵּן, אִם שְׁלָמִים וְכֵן רַבִּים – אִם
שְׁלָמִים שְׁשׁוּמְרִים הַמְצֻוָּה הוּוּ לְהִיּוֹת
שְׁלָמִים, שְׁלָא יְהִיּוּ פְּגוּמִים. וְכֵן רַבִּים –

שְׁמֵרְבָה בְּצַדִּיקָה, מְרָבָה שְׁלָוִם לְמַעַלָּה
וּמְרָבָה שְׁלָוִם לְמַטָּה, וּמִשׁוּם כֵּן וְכֵן נְגוּזוּ
וְעָבַר, שְׁגוּזוּיִם מְמוֹנָם בְּצַדִּיקָה. וְעָבַר?
הָיָה צְרִיךְ לְהִיּוֹת וְעָבְרוּ. מַה זֶה וְעָבַר?
אֵלָּא זֶה הַדִּין שֶׁל הֶרְגוּ, כְּמוֹ שְׁנֵאמַר
(ישעיה כו) עַד יַעֲבַר זַעַם. עָבַר הַדִּין מִעֲלֵיהֶם.

דְּבַר אַחַר כֹּה אָמַר ה' אִם שְׁלָמִים – אֵלוּ
יִשְׂרָאֵל שְׁהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא נָתַן לְהֶם
בְּרִית הַקְדָּשׁ לְשֹׁמֵר אוֹתוֹ תְּמִיד,

אם שלמים דנטרי ליה תדיר, נגוזו מאן דאתגזר
 וקבל עליה קיימא דא. ועבר, מאי ועבר. ההוא
 זזהמא דערלה, דהוה ביה פקדמיתא.

דבר אחר, כה אמר יי אם שלמים וכן רבים, אלן
 בני יעקב. דהא כל זמנא דהוו לגביה דיוסף,
 אינון שלמים, דקיימי בהדיה דברית. וכן נגוזו,
 דאזלו ושבקו ליה ליוסף ולשמעון. ועבר, כדן דינא
 שריא בגיניהו (נ"א שבכינפא שרייא בגיניהו), כמה דאת אמר,
 (שמות יב) ועבר יי לנגוף את מצרים.

תא חזי, אית דינא קשיא, ואית דינא רפוא.
 דינא קשיא תקיף, דינא רפוא חלש, וכד
 ינקא האי דינא רפוא, מדינא קשיא, כדן אתתקף,
 ואיהו תקיף.

לשון הקודש

עם הברית. וכן נגוזו - שהלכו והשאירו
 את יוסף ואת שמעון. ועבר - אז הדין
 שורה בגללם והשכינה שרטה ביניהם, כמו
 שנאמר (שמות יב) ועבר ה' לנגוף את
 מצרים.

כא ראה, יש דין קשה ויש דין רפה.
 הדין הקשה חזק, הדין הרפה חלש.
 וכאשר יונק הדין הרפה הוה מהדין
 הקשה, אז מתגבר, והוא חזק.

ירבו ויגדלו בו, משום שאין הנשמות
 יוצאות לעולם אלא עם הברית הזו. וכן
 נגוזו - זה אם שלמים ששומרים אותו
 תמיד, נגוזו מי שנמול וקבל עליו את
 הברית הזו. ועבר - מה זה ועבר? אותה
 זממת הערלה שהיתה בו בראשונה.

דבר אחר כה אמר ה' אם שלמים וכן
 רבים - אלו בני יעקב. שהרי כל זמן
 שהיו אצל יוסף, הם שלמים, שעומדים

בַּשְׁעָתָא דְאִתְעָבִיד דִּינָא עַל יִשְׂרָאֵל, אִתְעָבִיד
בְּהַאי דִּינָא רַפְיָא, וְלֹא אִתְתַּקַּף בְּהַהוּא
דִּינָא קִשְׂיָא. וְכֵד דִּינָא אִתְעָבִיד עַלֵּיהּוּ דְעַמִּין עוֹבְדֵי
עֲבוֹדַת פּוֹכְבִּים וּמְזֻלוֹת, אִתְתַּקַּף הָאִי דִּינָא רַפְיָא,
בְּדִינָא קִשְׂיָא דְלְעִילָא, בְּגוֹן לְאִתְתַּקַּפָּא. הָדָא הוּא
דְכַתִּיב, וְעֵבֶר יִי לְנִגּוֹף אֶת מִצְרַיִם. וְעֵבֶר, דְאִתְמַלִּי
עֵבְרָה וְזַעֲמָא, וְאִתְתַּקַּף בְּדִינָא קִשְׂיָא, אוֹף הָכָא
וְעֵבֶר. וְהָא חֲזִי, בַּשְׁעָתָא דְמִתְפַּנְשֵי עֲשָׂרָה בְּנֵי
כְּנִישְׁתָּא, וְחַד מִנֵּיהּוּ אֲשַׁתְּמִיט, בְּדִין קַדְשָׁא בְּרִיךְ
הוּא אֲרֵגִז עֲלֵיהּ.

דְּבַר אַחַר וְכֵן נְגוּזוּ, כֵּד מִתְעַבְרֵי מִנֵּיהּוּ אֵינּוֹן
עוֹבְדֵין בִּישִׁין, בְּדִין וְעֵבֶר. מָאִי וְעֵבֶר, רַבִּי
שְׁמַעוֹן אָמַר, בְּזַמְנָא דְנִשְׁמַתָּא נִפְקַת מִהָאִי עֲלָמָא,
בְּכַמָּה דֵינִין אִתְדַּנַּת עַד לָא תִיעוּל לְאַתְרָהּ. לְבַתָּר,
כָּל אֵינּוֹן נִשְׁמַתִּין אִית לֹזֵן לְמַעְבֵּר, בְּתַךְ נִהַר דִּינֹר

לשון הקודש

וְעֵבֶר. וּבֹא וּרְאֵה, בַּשְּׁעָה שְׁמִתְפַּנְסִים
 עֲשָׂרָה בְּבֵית הַכֹּהֲנִים וְאַחַד מֵהֶם נִשְׁמַט,
 אִז הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא רוּגֵז עֲלָיו.

דְּבַר אַחַר וְכֵן נְגוּזוּ – בַּשְּׁמִת־בְּטָלִים
 מֵהֶם אוֹתָם הַמַּעֲשִׂים הָרָעִים, אִזֵּי וְעֵבֶר.
 מַה זֶה וְעֵבֶר? רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר, בְּזַמַּן
 שֶׁהַנְּשָׁמָה יוֹצֵאת מִן הָעוֹלָם הַזֶּה, הִיא
 נְדוּנִית בְּכַמָּה דֵינִים בְּטָרַם תִּפְנֹס

בַּשְּׁעָה שְׁנַעֲשָׂה דִין עַל יִשְׂרָאֵל, נַעֲשָׂה
 בְּדִין הָרַפָּה הַזֶּה, וְאֵינּוּ מִתְנַבֵּר בְּאוֹתוֹ
 הַדִּין הַקָּשָׁה. וּכְשֶׁהַדִּין נַעֲשָׂה עַל הָעַמִּים
 עוֹבְדֵי עֲבוֹדַת פּוֹכְבִּים וּמְזֻלוֹת, מִתְנַבֵּר
 הַדִּין הָרַפָּה הַזֶּה בְּדִין הַקָּשָׁה שְׁלֹמַעְלָה
 בְּדִי לְהַתְנַבֵּר. וְהוּ שְׁכַתּוּב וְעֵבֶר ה' לְנִגּוֹף
 אֶת מִצְרַיִם. וְעֵבֶר – שֶׁהִתְמַלְא עֵבְרָה
 וְזַעַם וְהִתְנַבֵּר בְּדִין הַקָּשָׁה. אִף כָּאֵן

דַּנְגִיד וְנָפִיק, וְלֹא־תִתְחַאֵה תַּמָּן. וּמֵאֵן אִיהוּ דִּיקוּם
תַּמָּן, וַיַּעֲבֵר בְּלֹא דְחִילוֹ. בְּמַה דְּאֵת אָמַר, (תהלים כד) מִי
יַעֲלֶה בְּהַר יְיָ וְגו'. וְנִשְׁמַתָּא דְּזִכָּאָה אַעֲבַר בְּלֹא דְחִילוֹ
וַיְקוּם בְּמִקוּם קָדְשׁוֹ.

וּמֵאֵן דְּאִשְׁתַּדַּל בַּעֲדָקָה בְּהַאי עֲלֵמָא, וַיִּתֵּן
מִמְּמוֹנֵיהּ בַּעֲדָקָה. בְּדִין, וְעֵבֵר בְּהַהוּא אֶתְרָא,
וְלֹא דְחִיל, וְכַרְזָא קָרִי לָהּ לְחַהִיא נִשְׁמַתָּא, (נחום א)
וְעִנְתָּךְ לֹא אַעֲנֵךְ עוֹד. מָאֵן דְּזָכָה לְמַעֲבַר בְּהַאי, יֵלִית
לִיהּ דִּינָא יִתִּיר כְּלָל.

תָּא חַזִּי, כָּל דָּא דִּיּוֹסֵף עִם אַחֵיו, וְכָל חַזִּי מִיָּלִי,
אִמָּי אַעֲטְרִיךְ. אֵלָא אֲזַרִּיתָא דְקִשׁוּט אִיהִי
אֲזַרִּיתָא, וְכָל אֲרַחָהּ אֲרַחִין קַדִּישִׁין. וְלִית לָךְ מְלָה
בְּאֲזַרִּיתָא דִּלָּאוּ אִית בָּהּ רִזִּין עֲלָאִין וְקַדִּישִׁין, וְאֲרַחִין
לְבַנֵּי נֶשָׂא לְאֶתְתַקְפָּא בְּהוּ.

לשון הקודש

(נחום א) וְעִנְתָּךְ לֹא אַעֲנֵךְ עוֹד. מִי שְׂזָכָה
לְעֵבֵר בְּזָה, אִין לוֹ יוֹתֵר דִּין כְּלָל.
בַּא רְאָה, כָּל זֶה שֶׁל יוֹסֵף עִם אַחָיו וְכָל
הַדְּבָרִים הַלְלוּ לְמַה צְרִיךְ? אֵלָא תוֹרַת
אֲמַת הִיא הַתּוֹרָה, וְכָל דְּרָכִיָּה דְרָכִים
קְדוֹשׁוֹת, וְאִין לָךְ דְּכַר בַּתּוֹרָה שְׂאִין בּוֹ
סוּדוֹת עֲלִינִים וְקְדוּשִׁים וְדְרָכִים לְבַנֵּי
אָדָם לְהַתְחַזֵּק בָּהֶם.

לְמִקוּמָה. אַחַר כֵּךְ כָּל אוֹתָן הַנְּשָׁמוֹת יֵשׁ
לָהֶן לְעֵבֵר בְּזָה הַגְּהַר דִּינֵעוּר שְׁשׁוּפַע
וַיּוֹצֵא וְלָרַחֵץ שָׁם. וּמִי הוּא שְׁיַעֲמַד שָׁם
וַיַּעֲבֵר בְּלִי פַחַד? כְּמוֹ שְׁנַאֲמַר (תהלים כד) מִי
יַעֲלֶה בְּהַר ה' וְגו', וְנִשְׁמַת הַצַּדִּיק עוֹבְרַת
כְּלִי פַחַד, וַיְקוּם בְּמִקוּם קָדְשׁוֹ.
וּמִי שְׁמַשְׁתַּדַּל בַּעֲדָקָה כְּעוֹלָם הַזֶּה וַיִּתֵּן
מִמְּמוֹנוֹ לְעֲדָקָה, אִזִּי וְעֵבֵר בְּאוֹתוֹ הַמִּקוּם
וְלֹא פוֹחַד, וְהַכְּרוּז קוֹרָא לְנִשְׁמָה הַהִיא,

פְּתַח וְאָמַר, (משלי כ) אֵל תֹּאמַר אֲשֶׁלְמָה רָע וְגו'. תָּא
 חַוִּי, קִדְשָׁא בְרִיךְ הוּא עֶבֶד לִיה לְבַר נֶשׁ,
 לְאַתְתְּקַפָּא בָּהּ בְּאוֹרֵי תָא, וְלְמִיחָךְ בְּאַרְחָ קְשׁוּט,
 וְלִסְטֵר יְמִינָא, וְלֹא יְהֵךְ לִסְטֵר שְׂמָאלָא. וּבְגִין דְּבַעֵי
 לְהוּ לְמִיחָךְ לִסְטֵר יְמִינָא, אִית לֹזֵן לְאַסְגָּאָה רְחִימוּ
 דָּא עִם דָּא, וְלֹא יְהֵא דְבָבוּ דָּא עִם דָּא. בְּגִין דְּלֹא
 לְאַפְחָשָׂא יְמִינָא, דְּאִיְהוּ אַתְר דִּישְׂרָאֵל מְתַדְבְּקֵן בֵּיה.
 וְתָא חַוִּי, בְּגִין כִּךְ אִיְהוּ יַעַר טוֹב וַיַּעַר רָע, וַיִּשְׂרָאֵל
 בְּעֵיִן לְאַתְתְּקַפָּא לְיַעַר טוֹב עַל יַעַר רָע,
 בְּאֵינוּן עוֹבְדֵין דְּכַשְׁרֵן, וְאִי סְטִי בַר נֶשׁ לְשְׂמָאלָא,
 כִּדִּין אַתְתְּקַף יַעַר רָע עַל יַעַר טוֹב. וּמֵאֵן דְּהוּה פְּגִים,
 אֲשֶׁלִּים לִיה בְּחֻטְאֵי, דְּהֵא לָא אֲשֶׁתְּלִים דָּא מְנוּזָלָא,
 אֶלָּא בְּחֻטְאֵין דְּבְנֵי נֶשׂא.

וּבְגִין כִּךְ בְּעֵי בַר נֶשׁ לְאַזְדְּהָרָא, דְּלֹא יִשְׁתְּלִים

לשון הקודש

ובא וראה, משום כך הוא יצר טוב ויצר
 רע, וישׂראל צריכים לחזק את יצר טוב
 על יצר רע באותם המעשים הפְּשֻׁרִים,
 ואם אדם סוטה לשמאל, אז מתגבר יצר
 רע על יצר טוב. ומי שהיה פגום, משלִים
 לו בְּחֻטְאֵי, שְׁהָרֵי אֵין הַמְּגוּל הַזֶּה נִתְקַן
 אֶלָּא בְּחֻטְאִים שֶׁל בְּנֵי הָאָדָם.

ומשום כך צריך האדם להזהר שלא
 יתקן אותו יצר רע בְּחֻטְאֵי, וְתַמִּיד יִשְׁמַר,

פְּתַח וְאָמַר, (משלי כ) אֵל תֹּאמַר אֲשֶׁלְמָה
 רָע וְגו'. בא ראה, הקדוש ברוך הוא
 עושה לאדם שיתגבר בתורה, וְלִלְכַת
 בְּדַרְךְ אַמְתָּא, וְלַעַד הַיְמִינָא, וְלֹא יִלְךְ לְעַד
 הַשְּׂמָאלָא. ומשום שצריך להם ללכת לעד
 הַיְמִינָא, יֵשׁ לָהֶם לְהַרְבּוֹת אַהֲבָה זֶה עִם
 זֶה, וְלֹא תְהִיָּה שְׂנְאָה זֶה עִם זֶה, כִּדִּי שְׁלֵא
 לְהַכְחִישׁ אֶת הַיְמִינָא, שֶׁהוּא הַמְּקוֹם
 שִׁישְׂרָאֵל נִדְבְּקִים בּוֹ.

התוא יִצַר רַע בְּחֵטְאוֹ, וַיִּסְתַּמַּר תְּדִיר. דְּהָא יִצַר טוֹב
 בְּעֵי לְאַשְׁלָמָא לִיה בְּשְׁלִימוֹת תְּדִיר, וְלֹא יִצַר הָרַע.
 וּבְגִין כֵּן, אַל תֹּאמַר אֲשַׁלְּמָה רַע קִנְיָה אֶל יְיָ וַיֵּשַׁע
 לָהּ.

דְּבַר אַחַר אַל תֹּאמַר אֲשַׁלְּמָה רַע, כְּדַכְתִּיב, (תהלים
 לח) וּמִשְׁלָמִי רָעָה תַּחַת טוֹבָה, לְמֵאן דְּשָׁלִים
 לִיה טוֹבָה, דְּלֹא יִשְׁלִים לִיה רַע, בְּגִין (דְּחִילוֹ דְּקַדְשָׁא בְּרוּךְ
 הוּא. כְּמָה דְּאֵת אִמְר, זֹאת עֲשׂוּ וְחִיו. וְאוּף אִיהוּ חַוֵּי תְדִיר עֲבִיר) דְּכַתִּיב, (משלי
 יז) מוֹשִׁיב רָעָה תַּחַת טוֹבָה לֹא תִּמְוֹשׁ רָעָה מִבֵּיתוֹ.
 אֲפִילוֹ לְמֵאן דְּאַשְׁלִימוֹ לִיה בִּישִׁין, לֹא אֹת לִיה
 לְאַשְׁלָמָא בִּישָׂא, חֵלְף הֵהוּא בִּישָׂא דְּשְׁלִימוֹ לִיה.
 אֶלְא, קִנְיָה לֵי וַיֵּשַׁע לָהּ.

וְהֵאֵי קָרָא אוֹקְמוּתָהּ, בְּיוֹסֵף זַכָּאָה, דְּלֹא בָעָא
 לְאַשְׁלָמָא בִּישָׂא לְאַחֵיו, בְּשַׁעֲתָא דְּנִפְלוּ בִּידָיו.
 קִנְיָה לֵי וַיֵּשַׁע לָהּ, בְּגִין דְּהוּא הוּא (דף רא ע"ב) דְּחִיל

לשון הקודש

עוֹשֶׂה שְׁכֵתוֹב (משלי יז) מוֹשִׁיב רָעָה תַּחַת
 טוֹבָה לֹא תִּמְוֹשׁ רָעָה מִבֵּיתוֹ. אֲפִילוֹ לְמִי
 שֶׁהִשְׁלִימוֹ לוֹ רְעוּת, אִין לוֹ לְהִשְׁלִים רַע
 תַּמְנוּרַת אוֹתוֹ הָרַע שֶׁשְׁלָמוֹ לוֹ, אֶלְא קִנְיָה
 אֶל הוֹי וַיֵּשַׁע לָהּ.

וְהַפְסוּקָה הַזֶּה בְּאֵרוּהוּ בְּיוֹסֵף הַצַּדִּיק
 שֶׁלֹּא רָעָה לְשָׁלֵם רַע לְאַחֵיו בְּשַׁעֲתָא
 שֶׁנִּפְלוּ בְּיָדוֹ. קִנְיָה אֶל הוֹי וַיֵּשַׁע לָהּ,

שֶׁהָרִי יִצַר טוֹב רוּעָה לְהִשְׁלִימוֹ תַּמִּיד
 בְּשְׁלָמוֹת, וְלֹא יִצַר הָרַע. וּמִשּׁוּם כֵּן, אַל
 תֹּאמַר אֲשַׁלְּמָה רַע קִנְיָה אֶל הוֹי וַיֵּשַׁע לָהּ.
 דְּבַר אַחַר אַל תֹּאמַר אֲשַׁלְּמָה רַע –
 כְּכַתּוּב (תהלים לח) וּמִשְׁלָמִי רָעָה תַּחַת
 טוֹבָה. לְמִי שֶׁשְׁלָם לוֹ טוֹבָה – שֶׁלֹּא
 יִשְׁלָם לוֹ רַע, מִשּׁוּם וְיִרְאָת הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ
 הוּא, כְּמוֹ שֶׁנֹּאמַר זֹאת עֲשׂוּ וְחִיו. וְגַם הוּא תַּמִּיד

לְקוֹדֶשָׁא בְרִיךְ הוּא. דְּכִתְיב, זֹאת עָשׂוּ וְחָיו וְגו'. (ואיף)
וְאִיהוּ תְדִיר הָהָה מְחַפֵּה לְקֹדֶשָׁא בְרִיךְ הוּא. (ס"א כְּמָה
דְּאֵת אָמַר, קִנְיָה לִי וְיִשַׁע לְךָ).

רַבִּי אַבְנָא פָּתַח וְאָמַר, (משלי כ) מִיָּמִים עֲמוּקִים עֲצָה בְּלֵב
אִישׁ וְאִישׁ תְּבוּנָה יִדְלָגָה. מִיָּמִים עֲמוּקִים עֲצָה
בְּלֵב אִישׁ, דָּא קֹדֶשָׁא בְרִיךְ הוּא. בְּגִין דְּאִיהוּ עֶבֶד
עֲצוֹת, דְּאִיִּתִי טַעְמִין לְגַלְגְּלָא גְּלוּלִין עַל עֲלָמָא עַל
יְדָא דְיוֹסֵף, לְקוֹימָא הֵהִיא גְּזֵרָה, דְּגְזֵר בַּפְּנָא עַל
אַרְעָא (נ"א עֲלָמָא). וְאִישׁ תְּבוּנָה יִדְלָגָה, דָּא יוֹסֵף. דְּגַלִּי
אֵינִין עֲמִיקִין, דְּגְזֵר קֹדֶשָׁא בְרִיךְ הוּא עַל עֲלָמָא.
תָּא חָזִי, יוֹסֵף לֹא דִי לִיה דְּאִיהוּ לָא שְׁלִים בִּישָׁא
לְאַחֵיו, אֲלָא דְעֶבֶד עֲמַחוֹן טִיבוּ וְקִשּׁוּט. וְכָךְ
אַרְחִיחוֹן דְּזַבְּאֵי תְדִיר. בְּגִין דָּא קֹדֶשָׁא בְרִיךְ הוּא
חַיִּים עֲלֵיהוּ תְדִיר, בְּעֲלָמָא דִּין וּבְעֲלָמָא דְאַתִּי.

לשון הקודש

עצות, שמביא טעמים לגלגל וגלגולים
על העולם על ידי יוסף לקיים את אותה
הגזירה שגזר רעב על הארץ והעולם.
ואיש תבונה ידלגה - זה יוסף שגלה
אותם עמקים שגזר הקדוש ברוך הוא
על העולם.

בא ראה, לא די ליוסף שהוא לא שלם
רע לאחיו, אלא שעשה עמהם חסד
ואמת, וכך דרכי הצדיקים תמיד.

משום שהוא היה נרא מן הקדוש ברוך
הוא, שכתוב זאת עשו וחייו וגו'. (ונם)
והוא היה תמיד מצפה
לקדוש-ברוך-הוא. וכמו שנאמר, קנה לה
וישע לך.

רבי אבנא פתח ואמר, (משלי כ) מי
עמקים עצה בלב איש ואיש תבונה
ידלגה. מי עמקים עצה בלב איש - זה
הקדוש ברוך הוא, משום שהוא עושה

מִיָּם עֲמוּקִים עֵצָה בְּלֵב אִישׁ, דָּא יְהוּדָה. וְהָא
 אוֹקְמוּתָא, בְּשַׁעְתָּא דְאַתְקָרִיב לְגַבִּיהַ דְיֹוסֶף, עַל
 עֲסָקָא דְבַנְיָמִין. וְאִישׁ תְּבוּנָה יִדְלָגָה, דָּא יֹוסֶף.

רַבִּי אַבְא הוּה יְתִיב אֶתְרַעָא דְאַבְבָּא דְלוּד, חָמָא
 חַד פֵּר נָשׁ דְהוּה אָתִי, וַיְתִיב בְּחַד קוּלְטָא
 דְתָלָא דְאַרְעָא, וְהוּה לָאִי מְאַרְחָא, וַיְתִיב וְנָאִים תַּפְּנִין.
 אֲדַהְבִּי חָמִי חַד חוּיָא, דְהוּה אָתִי לְגַבִּיהַ, נָפֵק
 קוּסְטָפָא דְגוּרְדָנָא, וְקָטִיל לִיהַ לְחוּיָא. פֶּד אֶתְעַר
 הַהוּא בַר נָשׁ, חָמָא הַהוּא חוּיָא לְקַבְלִיהַ, דְהוּה מִית.
 אֲזִדְקַף הַהוּא בַר נָשׁ, וְנָפֵל הַהוּא קוּלְטָא לְעוּמְקָא
 דְתַחֲתוּי וְאַשְׁתִּיזִיב.

אַתָּא רַבִּי אַבְא לְגַבִּיהַ, אָמַר לִיהַ, אֵימָא לִי מָאן
 עוּבְדָדְךָ. דְהָא קְדָשָׁא בְרוּךְ הוּא רְחִישׁ לָךְ
 אֵלִין תַּרְיִן נִסּוּן, לָאוּ אֵינוּן לְמַנְנָא. אָמַר לִיהַ הַהוּא

לשון הקודש

מִן הַדְרָד, וַיֵּשֶׁב וַיֵּשֶׁן שָׁם. בִּינְתִים רָאָה
 נְחֹשׁ אֶחָד שֶׁהָיָה בָּא אֵלָיו. יָצָא
 קוּסְטָפָא דְגוּרְדָנָא (מִיִּן שְׂרָז) וְהִרְגֵּ אֶת
 הַנְּחֹשׁ. בְּשֶׁהִתְעוּרֵר אוֹתוֹ הָאִישׁ, רָאָה
 אֶת אוֹתוֹ הַנְּחֹשׁ בְּנִגְדוֹ שֶׁהָיָה מֵת.
 הַזְדַּקְף אוֹתוֹ הָאִישׁ, וְנָפֵלָה אוֹתָהּ
 הַבְּלִיטָה לְעַמְק שְׁתַּחֲתִיָּה וְנִעְוַל.

בָּא אֵלָיו רַבִּי אַבְא, אָמַר לוֹ, אָמַר לִי מַה
 מַעֲשִׂיךָ, שֶׁהָרִי הַקְדוּשׁ בְרוּךְ הוּא הִרְחִישׁ

מִשׁוֹם זֶה הַקְדוּשׁ בְרוּךְ הוּא חָס עֲלֵיהֶם
 תַּמִּיד, בְּעוֹלָם הַזֶּה וּבְעוֹלָם הַבָּא.

מִיָּם עֲמוּקִים עֵצָה בְּלֵב אִישׁ - זֶה
 יְהוּדָה, וְהִנֵּה פִרְשׁוּהָ, בְּשַׁעְתָּהּ שֶׁהִתְקָרַב
 לְיוֹסֵף עַל הָעֶסֶק שֶׁל בְּנִיָּמִין. וְאִישׁ
 תְּבוּנָה יִדְלָגָה - זֶה יֹוסֶף.

רַבִּי אַבְא הָיָה יוֹשֵׁב עַל שַׁעַר הַבְּנִיָּסָה
 שֶׁל לוּד. רָאָה אִישׁ אֶחָד שֶׁהָיָה בָּא,
 וַיֵּשֶׁב עַל בְּלִיטָה בְּצַד הַהָר, וְהָיָה עִיף

בַּר נָשׁ, כָּל יוֹמָאֵי לָא אֲשֵׁלִים לִי בַר נָשׁ בִּישָׂא
 בְּעֵלְמָא, דְּלֹא אֶתְפִּיִסְנָא בְּהַדְיָה, וּמְחִילְנָא לִיהּ. וְתוּ,
 אִי לָא יְכִילְנָא לְאֶתְפִּיִסָּא בְּהַדְיָה, לָא סְלִיקְנָא
 לְעַרְסִי, עַד דְּמְחִילְנָא לִיהּ, וּלְכָל אֵינוֹן דְּמִצְעֵרוֹ לִי,
 וְלֹא תִישָׁנָא כָּל יוֹמָא לְהַהוּא בִּישָׂא דְאֲשֵׁלִים לִי.
 וְלֹא דִי לִי דָא, אֶלָּא דְמַתְהוּא יוֹמָא וְלַהֲלָאָה,
 אֲשֶׁתְּדִלְנָא לְמַעַבְדַּ עִמָּהוֹן טָבָא.

בְּכָה רַבִּי אַבָּא וְאָמַר, יִתִּיר עוֹבְדוֹי דְּדִין מִיּוֹסֵף,
דִּיּוֹסֵף הוּוּ אֶתּוּי וְדָאִי, וְהוּוּ לִיהּ לְרַחֲמָא עֲלוּי.
אַבְל מַה דְּעֵבִיד דָּא, יִתִּיר הוּוּ מִיּוֹסֵף. יֵאוֹת הוּוּ
דְּקוּדְשָׁא בְּרִידָּהּ הוּוּ יִרְחִישׁ לִיהּ נִיפָא עַל נִיפָא.

פְּתַח וְאָמַר, (משלי י) הוֹלֵךְ בְּתוֹם יֵלֵךְ בְּטַח וּמַעֲקֹשׁ
דְּרָכּוֹ יוֹדַע. הוֹלֵךְ בְּתוֹם יֵלֵךְ בְּטַח, דָּא תְּהוּוּ
בַר נָשׁ, דְּאָזִיל בְּאַרְחֵין דְּאוּרִייתָא. יֵלֵךְ בְּטַח, דְּלֹא

לשון הקודש

השתדלתי לעשות עמהם טוב.
 בכָּה רַבִּי אַבָּא וְאָמַר, מַעֲשִׂיו שֶׁל זֶה הֵם
 יוֹתֵר מִיּוֹסֵף, שִׁיּוֹסֵף הָיוּ אֶתּוּי וְדָאִי, וְהָיָה
 לוֹ לְרַחֵם עֲלֵיהֶם, אֲבָל מַה שָׁזָה עָשָׂה –
 יוֹתֵר מִיּוֹסֵף, נָאָה הוּוּ שֶׁהַקּוֹדֵשׁ בְּרוּךְ
 הוּוּ יִרְחִישׁ לוֹ גַּם עַל גַּם.
 פְּתַח וְאָמַר, (שם י) הוֹלֵךְ בְּתוֹם יֵלֵךְ בְּטַח
 וּמַעֲקֹשׁ דְּרָכּוֹ יוֹדַע. הוֹלֵךְ בְּתוֹם יֵלֵךְ בְּטַח

לך שני הנסים הללו שאינם להנחם? אמר
 לוֹ אוֹתוֹ הָאִישׁ, כָּל יָמֵי לֹא שָׁלֵם לִי אִישׁ
 רַע בְּעוֹלָם שְׁלֹא הִתְפִּיִסְתִּי עִמּוֹ וּמְחַלְתִּי
 לוֹ. וְעוֹד, אִם לֹא יְכִילְתִּי לְהִתְפִּיִסׁ עִמּוֹ, לֹא
 עָלִיתִי עַל מַטְתִּי עַד שֶׁמְחַלְתִּי לוֹ וּלְכָל
 אוֹתָם שָׁצְעֵרוֹ אוֹתִי, וְלֹא חֲשַׁשְׁתִּי כָּל
 הַיּוֹם לְאוֹתוֹ הָרַע שֶׁשָׁלַם לִי, וְלֹא דִי לִי
 זֶה, אֶלָּא שְׁמֵאוֹתוֹ הַיּוֹם וְהַלָּאָה

יבילו נזקי דעלמא לאבאשא ליה. ומעקש דרכיו
 יודע, מאן יודע. דא הוא מאן דאסטי מארתא
 דקשומ, ובעי גבי דחבריה. יודע, מהו יודע,
 ושתמודע איהו בעיניהון דכל מארי דדינא, דלא
 ותאביד מנייהו דיוקנא דהוא בר נש. בגין
 לאיתתאה ליה לאתרא דינקמון מניה, ובגין כך יודע.

ותא חזי, ההוא דאזיל בארח קשומ, קדשא בריך
 הוא חפי עליה, בגין דלא אתידע, ולא
 אשתמודע, לגבי מאריהון דדינא. אבל מעקש דרכיו
 יודע, וישתמודע לגבייהו. ופאין אינון בני נשא
 דאזלי בארח קשומ, ואזלי לרוחצן על עלמא. דלא
 דחלי אינון בעלמא דין, ולא בעלמא דאתי:

וייראו האנשים פי הובאו בית יוסף. רבי יוסי
 אמר, ווי לון לבני נשא, דלא ידעי ולא

לשון הקודש

ובא וראה, אותו שהולך בדרך אמת,
 הקדוש ברוך הוא מכסה עליו כדי שלא
 יודע ולא יבר לבעלי הדין, אבל מעקש
 דרכיו יודע ויבר להם. אשרי אותם בני
 האדם שהולכים בדרך אמת והולכים
 לבטח על העולם, שהם אינם פוחדים
 בעולם הזה ולא בעולם הבא.

וייראו האנשים פי הובאו בית יוסף.
 רבי יוסי אמר, אוי להם לבני האדם

— זה האדם שהוא שהולך בדרך
 התורה, ילך בטח — שלא יכולים נזקי
 העולם להרע לו. ומעקש דרכיו יודע —
 מי יודע? זה הוא מי שפוסה מדרך
 האמת ורוצה לגבות מחברו, יודע. מה
 זה יודע? הוא יבר בעיני כל בעלי הדין
 שלא יאבד מהם הדמות של אותו
 האדם, כדי להביא אותו למקום שינקמו
 ממנו, ומשום כך יודע.